

UCHWAŁA Nr LXVII/356/24
RADY MIEJSKIEJ W TUŁOWICACH

z dnia 25 marca 2024 r.

w sprawie Gminnego Programu Przeciwdziałaniu Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Tułowice na lata 2024-2030

Na podstawie art.18 ust.2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 40 z późn. zm.), art.6 ust.2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2021 r. poz.1249 z późn. zm) uchwała się, co następuje:

§ 1.

Przyjmuje się Gminny Program Przeciwdziałaniu Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Tułowice na lata 2024-2030 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Tułowic.

§ 3.

Traci moc uchwała nr XXV/134/20 z dnia 17 grudnia 2020 r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021 – 2027.

§ 4.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Miejskiej

Frédéric Coppin

**Gminny Program Przeciwdziałania
Przemocy Domowej
oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy
Domowej w Gminie Tułowice
na lata 2024 - 2030**

Spis treści.....	4
Wstęp.....	5
Rozdział I Uwarunkowania prawne.....	6
1.1.Podstawa prawna.....	6
1.2. Relewantne akty prawne.....	6
1.3. Zmiany prawne w systemie przeciwdziałaniu przemocy domowej – 2023	7
Rozdział II Zjawisko przemocy oraz jego analiza w świetle źródeł zastanych dla Gminy Tułowice.....	9
2.1. Charakterystyka zjawiska przemocy.....	9
2.2. Diagnoza zjawiska przemocy domowej w Gminie Tułowice.....	11
2.3. Zasoby Gminy Tułowice.....	12
Rozdział III Analiza SWOT.....	13
Rozdział IV Cel główny i cele szczegółowe program.....	14
Rozdział V Adresaci program.....	17
Rozdział VI Realizatorzy program.....	17
Rozdział VII Źródła finansowania.....	17
Rozdział VIII Monitoring i ewaluacja.....	17

WSTĘP

Rodzina to naturalna i podstawowa komórka społeczna, odpowiedzialna za rozwój i przetrwanie społeczeństwa. Od jej jakości zależy wartość społeczeństwa, jak również los jednostki. Rodzina aby poprawnie mogła wypełniać przypisane jej zadania musi funkcjonować prawidłowo. Dlatego też Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. w art. 18, art. 47, art. 48 i art. 71 wskazuje, że instytucja rodziny jest objęta szczególną ochroną i opieką Rzeczypospolitej Polskiej, a jej dobro państwo ma obowiązek uwzględnić w swojej polityce społecznej, zwłaszcza poprzez udzielanie szczególnej pomocy rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji społecznej. Jednym z zagrożeń dla prawidłowego funkcjonowania rodziny jest przemoc. Jest to zjawisko społeczne występujące we wszystkich środowiskach i w każdej grupie społecznej niezależnie od wieku, pochodzenia, wykształcenia, majątku. Problem nie tyle nowy, co raczej w ostatnich latach ulegający intensyfikacji i coraz bardziej dostrzegalny w przestrzeni społecznej, dotykający również rodziny i prowadzący do jej degradacji. Z uwagi, iż przemoc jest procesem długotrwałym, przeciwdziałanie temu zjawisku wymaga podjęcia przez państwo działań o charakterze długoterminowym i holistycznym, by skutecznie zapobiegać temu zjawisku. Podstawowym aktem prawnym, regulującym zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej jest ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej z dnia 29 lipca 2005 r. Zgodnie z treścią art. 6 ust. 2 pkt 1 w/w ustawy do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej, w tym opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej oraz tworzenie zespołów interdyscyplinarnych. Program ma istotne znaczenie dla realizacji celów polityki społecznej w skali lokalnej. Jego zadaniem jest wprowadzenie w życie działań mających na celu udzielanie pomocy osobom doznającym przemocy domowej, a także podejmowanie odpowiednich działań wobec osób stosujących przemoc domową oraz podnoszenie świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy domowej. Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Tułowice na lata 2024-2030 wyznacza główne kierunki działania Zespołu Interdyscyplinarnego w Tułowicach, który został powołany zarządzeniem nr 428/2023 Burmistrza Tułowic z dnia 6 września 2023 r. i skupia specjalistów różnych dziedzin w celu skutecznego reagowania na zjawisko przemocy domowej. Gminny Program jest zgodny ze Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Tułowice na lata 2018-2028 przyjętą Uchwałą nr XLVI/235/18 Rady Miejskiej w Tułowicach z dnia 1 lutego 2018 r. oraz z Rządowym Programem Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030. Realizacja Programu będzie opierać się na następujących priorytetach: profilaktyka i edukacja społeczna, ochrona i pomoc osobom doznającym przemocy domowej, oddziaływania względem osób stosujących przemoc domową, doskonalenie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.

Misją Programu jest zmniejszenie skali zjawiska przemocy domowej, zwiększenie pomocy osobom doznającym przemocy domowej oraz zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych i korekcyjnych wobec osób stosujących przemoc domową w Gminie Tułowice.

Rozdział I Uwarunkowania prawne

1.1. Podstawa prawna

Niniejszy Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Tułowice na lata 2024-2030 został opracowany zgodnie z dyspozycją art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej¹ – z uwzględnieniem nowelizacji wprowadzonej na mocy Ustawy z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2023 poz. 535), która obowiązuje w zasadniczej części od dnia 22 czerwca 2023 r.

W myśl art. 6 ust. 2 pkt 2-4 podanej ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, do pozostałych zadań własnych gminy należy:

- prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą domową,
- zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach wsparcia.

1.2. Relewantne akty prawne

Ponadto w niniejszym dokumencie uwzględniono podstawowe akty prawne, które współtworzą polski system przeciwdziałania przemocy domowej, czyli w szczególności:

- Konstytucję Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 1997 r. nr 78 poz. 483 ze zm.),
- Ustawę z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 171 ze zm.),
- Ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 901 ze zm.),
- Ustawę z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 2151),
- Ustawę z dnia 28 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tj. Dz. U. z 2023 r. poz. 1939 ze zm.),
- Ustawę z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tj. Dz. U. z 2022 r. poz. 2230 ze zm.),
- Ustawę z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2020 r. poz. 1359 ze zm.),
- Ustawę z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1138 ze zm.),
- Ustawę z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1375 ze zm.),
- Ustawę z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (tj. Dz. U. z 2023 r. poz. 1610 ze zm.),
- Ustawę z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (tj. Dz. U. z 2023 r. poz. 1550 ze zm.),
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. z 2023 r. poz. 1870).

Program jest skorelowany z następującymi Programami:

- Rządowym Programem Przeciwdziałania Przemocy Domowej,
- Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Tułowice,
- Gminnym Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Tułowice,

¹Dz. U. z 2023 r. poz. 535

- Powiatowym Programem Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Opolskim.

1.3. Zmiany prawne w systemie przeciwdziałania przemocy domowej - 2023

Rok 2023 to rok, w którym zaczęło obowiązywać wiele zmian istotnych, czy wręcz podstawowych dla funkcjonowania systemu przeciwdziałania przemocy domowej. W tym kontekście na uwagę zasługują w szczególności:

- Ustawa z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2023 r. poz. 535),
- Ustawa z dnia 13 stycznia 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2023 r. poz. 289).

22 czerwca 2023 r. weszły w życie ważne zmiany w przepisach dotyczących przeciwdziałania przemocy domowej, wprowadzone ustawą z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie i niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 r. poz.535). Przepisy zmieniły terminologię stosowaną w ustawie – **pojęcie przemocy w rodzinie zostało zastąpione przemocą domową**. Zmiana ta zapewnia właściwe spojrzenie na jednostkę doświadczającą przemocy, a nie rodzinę jako taką, w której przemoc występuje. Również w w/w ustawie obowiązuje nowa i rozbudowana w stosunku do poprzedniej definicja przemocy domowej, przez którą rozumie się: „jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności: narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia; naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną; powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę; ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej; istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej (art. 2 ust. 1 pkt 1).

Nowelizacja rozszerza również dotychczasowe formy przemocy domowej o dwie kolejne formy, tj. przemoc ekonomiczną oraz cyberprzemoc. Krąg osób, na które oddziałują zmienione przepisy ustawy zostały rozszerzone między innymi o byłego małżonka, byłego partnera, lub inną osobę pozostającą obecnie lub w przeszłości w trwałej relacji uczuciowej lub fizycznej niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania. **W myśl nowej definicji osoba doznająca przemocy domowej to:**

- a) małżonek, także w przypadku, gdy małżeństwo ustało lub zostało unieważnione, oraz jego wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- b) wstępni i zstępni oraz ich małżonkowie,
- c) rodzeństwo oraz ich wstępni, zstępni i ich małżonkowie,
- d) osoby pozostające w stosunku przysposobienia i jej małżonek oraz ich wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- e) osoby pozostające obecnie lub w przeszłości we wspólnym pożyciu oraz jej wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- f) osoby wspólnie zamieszkujący i gospodarujący oraz ich wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie

- g) osoby pozostające obecnie lub w przeszłości w trwałej relacji uczuciowej lub fizycznej niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania,
- h) małoletni – wobec których jest stosowana przemoc domowa.

Przez osobę doznającą przemocy domowej należy także rozumieć małoletniego będącego świadkiem przemocy domowej wobec osób, o których mowa wyżej.

Świadek przemocy domowej – należy przez to rozumieć osobę, która posiada wiedzę na temat stosowania przemocy domowej lub widziała akt przemocy domowej.

Osoba stosująca przemoc domową to osoba pełnoletnia, która dopuszcza się przemocy domowej wobec osób, o których mowa wyżej.

Zmiany dotyczą m.in. jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, pracowników socjalnych, asystentów rodziny, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty, ochrony zdrowia oraz organizacji pozarządowych i kuratorów sądowych. Ponadto nowelizacja wprowadza zmiany w organizacji i funkcjonowaniu Zespołów Interdyscyplinarnych, a w miejsce grup roboczych ustanawia grupy diagnostyczno-pomocowe. Zmiany dotyczą również procedury „Niebieskie Karty”, jedną z nich jest wprowadzony obowiązek monitorowania sytuacji osób uczestniczących w procedurze NK przez okres 9 miesięcy po jej zakończeniu.

Ustawa z dnia 13 stycznia 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw poszerza od połowy sierpnia 2023 r. katalog zakazów wobec osób stosujących przemoc, m.in. o:

- zakaz zbliżania się do osoby doznającej przemocy domowej,
- zakaz kontaktowania się z osobą doznającą przemocy domowej,
- zakaz wstępu na teren szkoły, placówki oświatowej, opiekuńczej lub artystycznej, lub obiektu sportowego, do których uczęszcza osoba doznająca przemocy domowej, miejsca pracy, lub innego miejsca, w którym zwykle lub regularnie przebywa osoba doznająca przemocy domowej i przebywania na tym terenie.

Rozdział II Zjawisko przemocy oraz jego analiza w świetle źródeł zastanych dla Gminy Tulowice

2.1. Charakterystyka zjawiska przemocy

RODZAJE PRZEMOCY	FORMY PRZEMOCY	SKUTKI PRZEMOCY
PRZEMOC FIZYCZNA	To forma agresji łącząca się z naruszeniem granic ciała. Jej celem jest zadanie „Ofierze” bólu fizycznego, uszkodzenie jej ciała, pogorszenie jej zdrowia lub pozbawienie ją życia. Przejawia się poprzez: szarpanie, kopanie, popychanie, obezwładnianie, duszenie, odpychanie, przytrzymywanie, policzkowanie, szczypanie, bicie otwartą ręką, pięściami, różnymi przedmiotami, przypalanie papierosem, topienie, polewanie substancjami żrącymi, użycie broni, pozostawienie w niebezpiecznym miejscu, nieudzielenie niezbędnej pomocy, itp.	Bezpośrednie: uszkodzenia ciała - urazy, rany, złamania, stłuczenia, zadrapania, siniaki, poparzenia; następujące skutki: choroby w wyniku powikłań i stresu, zespół stresu pourazowego, życie w chronicznym stresie, poczuciu zagrożenia, strachu, lęku, napady paniki, bezsenność, zaburzenia psychosomatyczne, itp.
PRZEMOC PSYCHICZNA	To zachowanie, którego celem jest umniejszanie poczucia własnej wartości, wzbudzanie w osobie doznającej przemocy strachu. Ta forma przemocy powoduje poważne szkody psychologiczne; Przejawia się poprzez: wyśmiewanie opinii, poglądów, przekonań, religii, pochodzenia, narzucanie swojego zdania, poglądów, stałe ocenianie, krytyka, wmawianie choroby psychicznej, izolowanie kontrolowanie, ograniczanie kontaktów z innymi ludźmi, wymuszanie posłuszeństwa i podporządkowania, ograniczanie snu, pożywienia i schronienia, wyzywanie, używanie wulgarnych epitetów, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie, stosowanie gróźb, szantażowanie, itp.	Zniszczenie poczucia mocy sprawczej ofiary, jej poczucia własnej wartości i godności, uniemożliwienie podjęcia jakichkolwiek działań niezgodnych z zasadą posłuszeństwa, osłabienie psychicznych i fizycznych zdolności stawiania oporu oraz wyrobienie przekonania o daremności jego stawiania, odizolowanie od zewnętrznych źródeł wsparcia, całkowite uzależnienie ofiary od prześladowcy, stały strach i utrata nadziei, choroby psychosomatyczne, ciągły stres, zaburzenia snu, itp.

PRZEMOC SEKSUALNA	Jest to zmuszanie osoby do aktywności seksualnej wbrew jej woli, a także kontynuowaniu aktywności seksualnej, gdy ta osoba nie jest w pełni świadoma; bez pytania jej o zgodę lub gdy na skutek zaistniałych warunków obawia się odmówić. Przejawia się poprzez: gwałt, wymuszanie pożycia seksualnego, nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, zmuszanie do seksu z osobami trzecimi, sadyzm w pożyciu, wyśmiewanie wyglądu, ciała i krytyka zachowań seksualnych, itp.	Obrażenia fizyczne, ból i cierpienie, obniżona samoocena i poczucie własnej wartości, utrata poczucia atrakcyjności i godności, zaburzenia seksualne, oziębłość, zamknięcie się /lęk, strach, unikanie seksu/, uogólniona niechęć i obawa do przedstawicieli płci sprawcy przemocy, itp.
PRZEMOC EKONOMICZNA	Jest to celowe niszczenie czyjejs własności, pozbawianiem środków lub stwarzaniem warunków, w których nie są zaspokajane niezbędne dla przeżycia potrzeby. Przejawia się poprzez: okradanie, zabieranie pieniędzy, niełożenie na utrzymanie, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej, niezaspokajanie podstawowych, materialnych potrzeb rodziny, szantażowanie, zaciąganie długów i kredytów bez zgody współmałżonka, zmuszanie do pożyczek, uniemożliwianie korzystania z pomieszczeń niezbędnych do zaspokajania potrzeb (kuchnia, łazienka) itp².	Całkowita zależność finansowa od partnera, niezaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych, bieda, zniszczenie poczucia własnej godności i wartości, znalezienie się bez środków do życia.
ZANIEDBANIE	To ciągle niezaspokajanie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych. Przejawia się poprzez niedawaniem (dziecku) środków w na utrzymanie, pozbawianie jedzenia, ubrania, schronienia, brak pomocy w chorobie, nieudzielenie pomocy, uniemożliwianie dostępu do miejsc zaspokojenia podstawowych potrzeb: mieszkania, kuchni, łazienki, łóżka.	Obniżona samoocena i poczucie własnej wartości, zaburzenia w rozwoju, zaburzenia relacji społecznych, brak wykształcenia, różne powstałe choroby w wyniku nieleczenia dziecka, depresja.

²<https://www.niebieskalinia.info/bedac-oba/zwroaca-w-rodzina/rodzaj-przemocy>

CYBEPRZEMOC	To przemoc z użyciem urządzeń elektronicznych, najczęściej telefonu bądź komputera. Przejawia się poprzez: agresja słowna, np. wyzywanie na czatach internetowych, zamieszczanie komentarzy na forum internetowym w celu ośmieszenia, sprawienia przykrości lub wystraszenia innej osoby; upublicznianie upokarzających, przerobionych zdjęć i filmów; zamieszczanie przykrych komentarzy na profilach innych osób w portalach społecznościowych; włamanie na konto i podszywanie się pod kogoś w celu zamieszczania w jego imieniu obraźliwych postów i zdjęć na profilach innych użytkowników; szantażowanie; ujawnianie sekretów; wykluczanie z grona „znajomych” w Internecie; celowe ignorowanie czyjejs działalności w sieci³.	Obniżona samoocena i poczucie własnej wartości, utrata poczucia atrakcyjności i godności; trudności w nawiązywaniu kontaktów, izolowanie się; U dzieci mogą wystąpić kłopoty z nauką, problemy psychologiczne, a także zdrowotne – bóle głowy, brzucha, problemy ze snem, depresja, próby samobójcze, samobójstwa⁴.

2.2. Diagnoza zjawiska przemocy domowej w Gminie Tułowice

Problematyka przemocy domowej dotyka niestety również Gminę Tułowice. Na podstawie przepisów ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej na terenie Gminy Tułowice działa Zespół Interdyscyplinarny, w skład którego wchodzi przedstawiciele: Ośrodka Pomocy Społecznej, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Policji, Oświaty, Ochrony zdrowia, Organizacji pozarządowej, Kuratorzy sądowi. Celem Zespołu jest usprawnienie systemu przepływu informacji oraz reagowanie na zidentyfikowane problemy społeczne, w tym w szczególności przejawy przemocy domowej oraz zintegrowanie działań środowisk odpowiedzialnych za przemoc na rzecz osób i rodzin dotkniętych przemocą. Praca z rodziną z problemem przemocy realizowana jest przez spotkania grup diagnostyczno-pomocowych, których zadaniem jest planowanie działań, monitorowanie sytuacji oraz organizowanie pomocy. W skład grup wchodzi: pracownicy socjalni, dzielnicowi, pedagodzy, psycholog, kuratorzy, przedstawiciele GKRPA, przedstawiciele służby zdrowia.

Dane Zespołu Interdyscyplinarnego w Tułowice obrazują zjawisko przemocy domowej na przestrzeni ostatnich trzech lat i przedstawiają się następująco:

³A. Borkowska, *Cyberprzemoc. Włącz blokadę na nękanie*, NASK Akademia, s. 8.

⁴A. Borkowska, *Cyberprzemoc. Włącz blokadę na nękanie*, NASK Akademia, s. 15.

Rok	2023	2022	2021
Liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego	6	4	4
Liczba funkcjonujących grup diag.-pomocowych	10	8	11
Liczba sporządzonych "Niebieskich Kart"	10	4	5
Liczba osób doświadczających przemocy:	22	25	23
w tym;			
kobiety	7	11	9
mężczyźni	3	0	2
dzieci	12	14	12

Rok	2023	2022	2021
Liczba sprawców przemocy	10	8	10
w tym:			
kobiety	0	0	0
mężczyźni	10	8	10
Formy przemocy:			
fizyczna	10	8	10
psychiczna	9	8	8
seksualna	0	0	0

2.3. Zasoby Gminy Tułowice

Skuteczna walka z problemem przemocy wymaga podejmowania działań interwencyjnych, specjalistycznych i systematycznych. Przyjmując takie założenie a także obierając za cel pracę w środowisku gminnym niezwykle istotne jest określenie zasobów lokalnych gminy. Ścisła i skoordynowana współpraca między wszystkimi instytucjami będzie gwarancją efektywności podejmowanych działań.

Na terenie Gminy Tułowice funkcjonują służby, które w zakresie swoich kompetencji mają zadanie przeciwdziałać przemocy domowej. Należy tu zaliczyć przede wszystkim działalność Zespołu Interdyscyplinarnego, w tym grup diagnostyczno-pomocowych. Pozostałymi instytucjami działającymi na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej są również:

- Ośrodek Pomocy Społecznej w Tułowicach,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Tułowicach,
- Posterunek Policji w Tułowicach.

Ze zjawiskiem przemocy w swojej codziennej działalności spotykają się również i inne instytucje takie jak: placówki oświatowe, ośrodki zdrowia, parafie.

Poza Gminą Tułowice swoje siedziby mają również inne instytucje działające na rzecz mieszkańców naszej gminy. Należą do nich: Komenda Miejska Policji w Opolu, Sąd Rejonowy w Opolu, Prokuratura Rejonowa w Opolu, Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej w Opolu, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Opolu.

Ponadto mieszkańcy Gminy Tułowice mają dostęp do bezpłatnego poradnictwa psychologicznego w OPS Tułowice, PCPR Opole, Punkcie Nieodpłatnej Pomocy Prawnej i Mediacji w Tułowicach. Mocną stroną gminy jest profesjonalizm służb, a także gotowość pracowników do podejmowania szkoleń z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej. Zwiększa się również ilość informacji dotyczących oferty pomocowej dla osób doświadczających przemocy.

Rozdział III Analiza SWOT

SWOT to akronim angielskich słów: *strengths* (mocne strony), *weaknesses* (słabe strony), *opportunities* (szanse), *threats* (zagrożenia). W przypadku niniejszego Programu analiza SWOT posłuży jako próba zweryfikowania możliwości, a także ograniczeń – jakimi dysponuje Gmina Tułowice.

Mocne strony	Słabe strony
• funkcjonowanie i działalność Zespołu Interdyscyplinarnego w Tułowicach, Ośrodka Pomocy Społecznej w Tułowicach, Posterunku Policji w Tułowicach, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Tułowicach, organizacji pozarządowych, kościołów, szkół i przedszkola, • znajomość środowiska społecznego poprzez diagnozowanie środowiska lokalnego oraz monitorowanie rodzin, osób potrzebujących pomocy, • prowadzenie działań profilaktycznych, edukacyjnych, informacyjnych w zakresie przeciwdziałaniu przemocy domowej wśród dzieci i młodzieży, • wykorzystanie narzędzia jakim jest procedura „Niebieskie Karty”, • zapewnienie rodzinom dotkniętym problemem przemocy dostępu do specjalistycznego wsparcia, • wyspecjalizowana kadra posiadająca wiedzę z zakresu pracy z rodzinami dotkniętym zjawiskiem przemocy, • zwiększająca się świadomość społeczna dotycząca problemu przemocy domowej i reagowanie na sytuacje przemocowe	• Brak w gminie organizacji pozarządowych działających w obszarze przeciwdziałania przemocy, • Brak w gminie grup wsparcia dla ofiar i sprawców przemocy domowej,
Szanse	Zagrożenia
• zwiększenie wiedzy mieszkańców na temat przeciwdziałania uzależnień i przemocy domowej, • możliwość realizowania programów profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej i cyberprzemocy, • możliwość podnoszenia umiejętności służb działających w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej, • integrowanie i koordynowanie działań w środowisku lokalnym przez Zespół	• wzrastająca liczba osób wymagających podejmowania działań interdyscyplinarnych, • niska skuteczność programów terapeutycznych kierowanych do osób uzależnionych oraz programów korekcyjno-edukacyjnych i programów psychologiczno-terapeutycznych kierowanych do sprawców przemocy, • niski poziom zaufania do instytucji i niechęć do współpracy osób doświadczających przemocy,

Interdyscyplinarny oraz rozwiązywanie problemów poszczególnych rodzin przez grupy diagnostyczno-pomocowe, • zwiększająca się dostępność specjalistycznego wsparcia dla ofiar przemocy, • możliwość wykorzystania istniejących przepisów prawa, • możliwość pozyskania środków zewnętrznych na programy przeciwdziałania przemocy domowej, • wzrost kompetencji pracowników służb i instytucji realizujących zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy domowej.	• utrzymujące się w społeczeństwie przekonania i stereotypy dotyczące przemocy oraz przyzwolenie społeczne na stosowanie przemocy domowej, • możliwość wypalenia zawodowego wśród służb działających w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej, • słabnięcie więzi rodzinnej, umiejętności komunikacyjnych, rozwiązywania konfliktów poprzez spędzanie czasu w sieci, przed ekranem urządzeń elektronicznych, • uzależnienia m.in. od alkoholu wpływające na występowanie przemocy domowej

Rozdział IV Cel główny i cele szczegółowe programu

Głównym celem Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Tułowice na lata 2024 – 2030 jest przeciwdziałanie zjawisku przemocy domowej, ochrona osób dotkniętych przemocą domową oraz zwiększenie dostępności i skuteczności profesjonalnej pomocy.

Osiągnięciu celu głównego ma służyć realizacja przedstawionych poniżej celów szczegółowych.

Cele szczegółowe programu:

1. Rozwijanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.

1.1. Podniesienie poziomu wiedzy na temat zjawiska przemocy domowej, zmiana mentalności i uwrażliwienie mieszkańców Gminy Tułowice na problematykę przemocy.

Odpowiedzialny za realizację: Ośrodek Pomocy Społecznej w Tułowicach, Zespół Interdyscyplinarny w Tułowicach, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Tułowicach, placówki oświatowe.

Sposób realizacji: rozpowszechnianie ulotek, broszur i plakatów, filmików w szkołach oraz przedszkolach na terenie Gminy Tułowice.

Harmonogram: od 2024 roku praca ciągła.

Wskaźniki realizacji: liczba rozpowszechnionych ulotek, broszur, plakatów, filmików.

1.2. Prowadzenie działań edukacyjnych dla dzieci i młodzieży z zakresu rozwiązywania konfliktów bez użycia przemocy.

Odpowiedzialny za realizację: Placówki oświatowe, Posterunek Policji w Tułowicach, Komisariat Policji w Niemodlinie, KMP w Opolu

Sposób realizacji: realizowanie w placówkach oświatowych programów, warsztatów profilaktycznych, pogadanek dotyczących przeciwdziałania przemocy/cyberprzemocy/przemocy domowej.

Harmonogram: 2024 - 2030.

Wskaźniki realizacji: liczba pogadanek, warsztatów, programów.

1.3. Prowadzenie edukacji w celu wzmocnienia kompetencji wychowawczych rodziców.

Odpowiedzialny za realizację: Ośrodek Pomocy Społecznej w Tułowicach, Placówki oświatowe.

Sposób realizacji: szeroko rozumiana praca socjalna, objęcie rodzin wsparciem asystenta rodziny.

Harmonogram: 2024 - 2030.

Wskaźniki realizacji: liczba rodzin objętych pracą socjalną, liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny.

2. Zwiększenie pomocy i ochrony osobom doznającym przemocy domowej.

2.1. Udzielenie pomocy i wsparcia osobom doznającym przemocy domowej.

Odpowiedzialny za realizację: Ośrodek Pomocy Społecznej w Tułowicach, Zespół Interdyscyplinarny w Tułowicach, Posterunek Policji w Tułowicach, ośrodek zdrowia.

Sposób realizacji: podejmowanie interwencji w przypadku podejrzenia stosowania przemocy domowej, realizowanie procedury "Niebieskie Karty", powoływanie grup diagnostyczno-pomocowych, udzielanie informacji na temat instytucji wspierających w/w osoby, zapewnienie schronienia osobom doznającym przemocy domowej, dostęp do pomocy psychologicznej, prawnej, socjalnej.

Harmonogram: 2024 - 2030.

Wskaźniki realizacji: liczba interwencji, liczba założonych Niebieskich Kart A i C, liczba powołanych grup diagnostyczno-pomocowych, liczba osób doznających przemocy domowej, liczba osób korzystających ze schronienia, liczba osób korzystających z pomocy psychologicznej, prawnej, socjalnej.

2.2. Wspieranie i rozwijanie podmiotów, które udzielają pomocy osobom doznającym przemocy domowej.

Odpowiedzialny za realizację: Zespół Interdyscyplinarny w Tułowicach, członkowie grup diagnostyczno-pomocowych.

Sposób realizacji: dalsza działalność Zespołu Interdyscyplinarnego.

Harmonogram: 2024 - 2030.

Wskaźniki realizacji: liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego, liczba posiedzeń grup diagnostyczno-pomocowych, liczba zakończonych procedur "Niebieskie Karty".

2.3. Wizyty pracowników socjalnych i dzielnicowych realizujących monitoring w ramach procedury "Niebieskie Karty".

Odpowiedzialny za realizację: Ośrodek Pomocy Społecznej w Tułowicach, Posterunek Policji w Tułowicach, Zespół Interdyscyplinarny w Tułowicach.

Sposób realizacji: wizyty monitorujące w rodzinach po ukończeniu procedury "Niebieskie Karty".

Harmonogram: 2024 - 2030.

Wskaźniki realizacji: liczba rodzin objętych monitoringiem, liczba przeprowadzonych monitoringów.

3. Zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych wobec osób, stosujących przemoc domową.

3.1. Oddziaływanie psychologiczne i terapeutyczne na osoby stosujące przemoc domową.

Odpowiedzialny za realizację: Ośrodek Pomocy Społecznej w Tułowicach, Posterunek Policji w Tułowicach, Zespół Interdyscyplinarny w Tułowicach, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Tułowicach.

Sposób realizacji: prowadzenie procedury “Niebieskie Karty”, informowanie o konsekwencjach stosowania przemocy i możliwości szukania pomocy, kierowanie osób do udziału w programie korekcyjno-edukacyjnym, kierowanie osób do udziału w programie psychologiczno-terapeutycznym, wnioskowanie o objęcie leczeniem odwykowym osób stosujących przemoc domową i nadużywających alkoholu, wydanie tymczasowego nakazu opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia, wydanie zakazu zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia.

Harmonogram: 2024 - 2030.

Wskaźniki realizacji: liczba wypełnionych formularzy NK D, liczba osób stosujących przemoc domową, liczba osób skierowanych do udziału w programie korekcyjno-edukacyjnym, liczba osób skierowanych do udziału w programie psychologiczno-terapeutycznym, liczba osób uczestniczących w programie korekcyjno-edukacyjnym, liczba osób uczestniczących w programie psychologiczno-terapeutycznym, liczba osób, które ukończyły program korekcyjno-edukacyjny, liczba osób, które ukończyły program psychologiczno-terapeutyczny, liczba osób zgłoszonych na leczenie odwykowe, liczba spraw skierowanych do sądu, liczba wydanych nakazów opuszczenia mieszkania, liczba wydanych zakazów zbliżania się do mieszkania.

3.2. Rozpowszechnianie informacji na temat konsekwencji stosowania przemocy.

Odpowiedzialny za realizację: Ośrodek Pomocy Społecznej w Tułowicach, Zespół Interdyscyplinarny w Tułowicach .

Sposób realizacji: opracowanie i zamieszczenie informacji na stronie internetowej Ośrodka Pomocy Społecznej w Tułowicach.

Harmonogram: 2024 - 2030.

Wskaźniki realizacji: liczba udostępnionych materiałów informacyjnych.

4. Pogłębienie i doskonalenia kompetencji osób zaangażowanych w działania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.

4.1. Udział w szkoleniach, superwizji, podnoszenie wiedzy z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej dla osób na co dzień zajmujących się tą problematyką: pedagogów szkolnych, funkcjonariuszy policji, pracowników socjalnych, ochrony zdrowia, kuratorów sądowych.

Odpowiedzialny za realizację: Ośrodek Pomocy Społecznej w Tułowicach, Zespół Interdyscyplinarny w Tułowicach.

Sposób realizacji: udział w szkoleniach i konferencjach.

Harmonogram: 2024 - 2030.

Wskaźniki realizacji: liczba przeszkolonych osób.

Rozdział V Adresaci programu

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Tułowicach na lata 2024-2026 skierowany jest do mieszkańców Gminy Tułowice, a w szczególności:

- osób dotkniętych przemocą domową,
- osób stosujących przemoc domową,
- świadków przemocy domowej,
- przedstawicieli instytucji i służb pracujących z osobami i rodzinami zagrożonymi bądź dotkniętymi przemocą,
- społeczności lokalnej.

Rozdział VI Realizatorzy programu

Realizatorami Gminnego Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Tułowice na lata 2024 – 2030 są:

- Urząd Miejski w Tułowicach,
- Ośrodek Pomocy Społecznej w Tułowicach,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Tułowicach,
- Posterunek Policji w Tułowicach, KP w Niemodlinie,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Tułowicach,
- Zespół Szkół w Tułowicach, Publiczna Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Tułowicach, Przedszkole Publiczne w Tułowicach, Oddziały przedszkolne
- Organizacje pozarządowe, kościoły parafialne,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Opolu,
- Sąd Rejonowy w Opolu.

Rozdział VII Źródła finansowania

Działania podejmowane w ramach realizacji programu, związane z osiągnięciem wyznaczonych celów, finansowane będą ze środków budżetu Gminy Tułowice. Środki będą zabezpieczone w budżecie Ośrodka Pomocy Społecznej w Tułowicach. Możliwym jest również współdziałanie w finansowaniu działań ze środków budżetu państwa oraz pozyskania środków zewnętrznych.

Rozdział VIII Monitoring i ewaluacja

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Tułowice na lata 2024 – 2030 będzie monitorowany przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Tułowicach i Zespół Interdyscyplinarny w Tułowicach. Monitorowanie programu odbywać się będzie w oparciu o sprawozdawczość podmiotów zaangażowanych w jego realizacji. Ewaluacja programu pozwoli na dostosowanie form wsparcia do potrzeb i problemów istniejących w Gminie Tułowice oraz na zwiększenie dostępności działań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.

1. Koordynację zadań Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Tułowice na lata 2024-2030 prowadzi Ośrodek Pomocy Społecznej w Tułowicach.
2. Po zakończeniu realizacji poszczególnych zadań ich realizatorzy zobowiązani są do przedstawienia Przewodniczącej Zespołu Interdyscyplinarnego corocznych sprawozdań z ich realizacji.
3. Sprawozdanie z wykonania w danym roku zadań w ramach Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Tułowice na lata 2024-2030 Przewodnicząca Zespołu Interdyscyplinarnego składa Burmistrzowi oraz Radzie Miejskiej w terminie do 31 marca roku następnego.